

Good question!

WHAT IS GEOGRAPHY?

จัดทำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศราวุฒิ ไวยสุศรี

แนวคิดการศึกษา
การจัดการภูมิศาสตร์ภูมิภาค

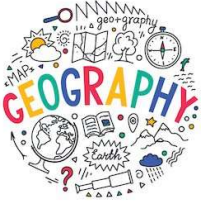
What is Geography?

จัดทำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศราวุฒิ ไวยสุศรี

What is Geography?

- **Connecting with Space and Place**
- Geography is the study of places and the relationships between people and their environments. Geographers explore both the physical properties of Earth's surface and the human societies spread across it.

จัดทำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศราวุฒิ ไวยสุศรี

What does Geography study?

Physical Geography
Physical geography is the study of Earth's seasons, climate, atmosphere, soil, streams, landforms, and oceans.

Human Geography
Human geography is the study of the distribution of networks of people and cultures on Earth's surface.

GEOGRAPHY จัดทำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศราวุฒิ ไวยสุศรี

What does Geography study?

Geographic Techniques
Study the ways in which geographic processes can be analyzed and represented using different methods and technologies

GEOGRAPHY จัดทำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศราวุฒิ ไวยสุศรี

GEOGRAPHY จัดทำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศราวุฒิ ไวยสุศรี

ความสัมพันธ์ภูมิศาสตร์กับสาขาวิชา

Spatial “เชิงพื้นที่”

GEOGRAPHY จัดทำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศราวุฒิ ไวยสุศรี

The First Geographer

- The Greek scientist Eratosthenes (276–194 BC)
- Eratosthenes is considered to be the 'Father of Geography'.
- The scientist was the first to draw a world map

GEOGRAPHY จัดทำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศราวุฒิ ไวยสุศรี

The First Geographer

นักวิทยาศาสตร์ชาวกรีก ชื่อ อีราโทนิส (Eratosthenes)

ผู้ันว่าเป็นบิดาแห่งภูมิศาสตร์
ได้นำคำศัพท์สองคำมารวมกัน คือ

geo + graphein
= geography
โลก + การพรรณนา
= การพรรณนาเกี่ยวกับโลก

GEOGRAPHY จัดทำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศราวุฒิ ไวยสุศรี

Mapping

World Map

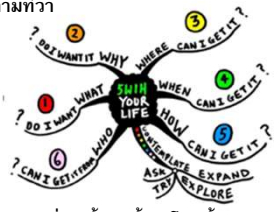
GEOGRAPHY จัดทำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศราวุฒิ ไวยสุศรี

10

Why do students need to learn geography?

เป็นการศึกษาเพื่อตอบคำถามที่ว่า

- ใคร (who)
- ทำอะไร (what)
- ที่ไหน (where)
- เมื่อไร (when)
- อย่างไร (how)

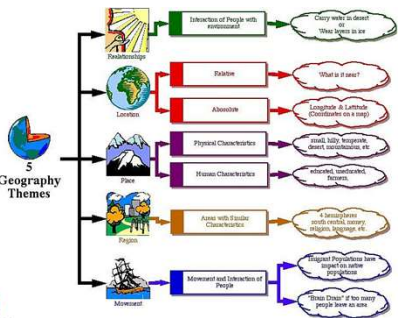

เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์ด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนพื้นผิวโลก ทั้งรูปแบบ (Pattern) หรือการกระจาย (distribution) และกระบวนการเปลี่ยนแปลง

GEOGRAPHY จัดทำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศราวุฒิ ไวยสุศรี

Five Themes in Geography

GEOGRAPHY

12

Five Themes in Geography

3. Place describes the human and physical characteristics of a location.

Human characteristics: Includes the human-designed cultural features of a place. These features include land use, architectural styles, forms of livelihood, religious practices, political systems, common foods, local folklore, means of transportation, and methods of communication. For example, a location could be described as a technologically advanced French-speaking democracy with a Catholic

จัดทำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศราวุฒิ ไวยสุศรี

17

Five Themes in Geography

4. Region How they Form and Change

The map shows regions: CANADA, EUROPE, MIDDLE EAST, ASIA PACIFIC, LATIN AMERICA, and AFRICA. To the right is a chart titled '6 OFFICIAL LANGUAGES OF THE UNITED NATIONS' with a legend for English, French, Spanish, Russian, Chinese, and Arabic. Below the chart are two smaller charts: 'THE 10 LANGUAGES WORLDWIDE' and 'ONLINE PRESENCE'.

Five Themes in Geography

5. Movement Humans Interacting on the Earth

Five Themes in Geography

5. Movement Humans Interacting on the Earth

Transportation

Plate tectonics

Social media

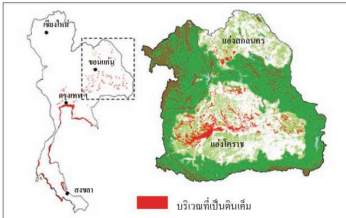
GEOGRAPHY จัดทำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คราวุฒิ ไวยสุศรี

หัวใจของภูมิศาสตร์ คือ การคิดเชิงพื้นที่ (Think Spatially)

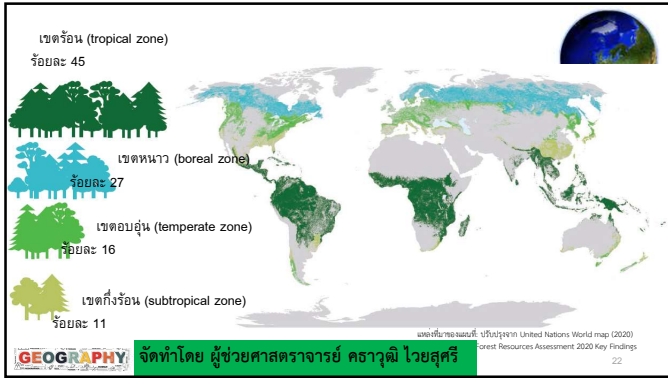

•Spatial Distribution

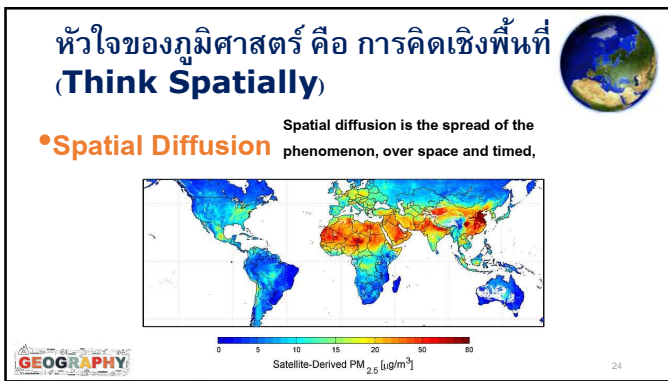
A spatial distribution is the arrangement of a phenomenon across the Earth's surface and a graphical display of such an arrangement is an important tool in geographical and environmental statistics.

GEOGRAPHY จัดทำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คราวุฒิ ไวยสุศรี

หัวใจของภูมิศาสตร์ คือ การคิดเชิงพื้นที่ (Think Spatially)

• Spatial interaction

Spatial interaction is the general term for any movement of people, goods, or information over space that results from a decision-making process.

GEOGRAPHY จัดทำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศราวุฒิ ไวยสุศรี 25

กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระดับโลก (Global Megatrends)

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

- AI, Big Data, Transformation Digital, Cloud 2.0
- แนวโน้มการขยายตัวของเมืองและเมืองอัจฉริยะ (Smart City, Digital City, and Cyber Security)

10IO 10IO

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร

- มีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในอนาคต
- เศรษฐกิจผู้สูงอายุ อาจเป็นทางเลือกสำหรับโลกใบนี้

อนาคตของงาน

- อนาคตของงานจะเปลี่ยนไป และมีความกดดัน
- การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร

การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมการกิน

- ความตระหนักเรื่องสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น
- มีแนวโน้มการบริโภคอาหารที่มีประโยชน์มากขึ้น
- การใส่ใจสุขภาพมากขึ้น

การขยายตัวของเมืองอัจฉริยะ

- ภายใน 30 ปี ประชากร 20% ของโลกจะอาศัยในเมืองอัจฉริยะ
- เมืองอัจฉริยะมีแนวโน้มที่จะพัฒนาเป็น Smart City

การดูแลสุขภาพและการรักษาพยาบาล

- การดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน, 3D และบริการสุขภาพ
- การดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน, 3D และบริการสุขภาพ

การเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศ

- มีแนวโน้มภาวะโลกร้อน และผลกระทบด้านสภาพภูมิอากาศ
- ความเปลี่ยนแปลงด้านสภาพภูมิอากาศ

ความพยายามระดับโลกในการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

- การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามเป้าหมายที่ตกลงกันไว้
- หลายประเทศเริ่มมีเป้าหมายสู่ปี 2030-2050

พลังงานหมุนเวียนและยานยนต์ไฟฟ้า

- พลังงานสะอาด-สีเขียวและ มีโอกาสที่จะขยายตัว
- ยานยนต์ไฟฟ้าจะเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในอีก 10 ปีข้างหน้า

แนวโน้มเศรษฐกิจการเมืองระหว่างประเทศ

- ความสัมพันธ์ระหว่างมหาอำนาจเปลี่ยนและระลอกใหม่
- ความสัมพันธ์ระหว่างมหาอำนาจจะทวีความตึงเครียด

GEOGRAPHY จัดทำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศราวุฒิ ไวยสุศรี 26

กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10

5. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีแนวโน้มทวีความรุนแรงขึ้น และจะเพิ่มผลกระทบต่อวิถีชีวิตที่ก่อทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพชีวิต

ทำไมเราต้องให้ความสำคัญกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- มีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรโลก
- มีแนวโน้มการขยายตัวของเมืองและเมืองอัจฉริยะ
- แนวโน้มการขยายตัวของเมืองและเมืองอัจฉริยะ
- มีแนวโน้มการขยายตัวของเมืองและเมืองอัจฉริยะ

มลพิษ

- ในปี 2562 ไทยมีดัชนีชี้วัดคุณภาพอากาศเฉลี่ยรายปีอยู่ในระดับสูง
- แนวโน้มการขยายตัวของเมืองและเมืองอัจฉริยะ
- มีแนวโน้มการขยายตัวของเมืองและเมืองอัจฉริยะ

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- มีแนวโน้มการขยายตัวของเมืองและเมืองอัจฉริยะ
- มีแนวโน้มการขยายตัวของเมืองและเมืองอัจฉริยะ

ภัยพิบัติธรรมชาติ

- มีแนวโน้มการขยายตัวของเมืองและเมืองอัจฉริยะ
- มีแนวโน้มการขยายตัวของเมืองและเมืองอัจฉริยะ

ทรัพยากรน้ำ

- การขาดแคลนน้ำเป็นแนวโน้มที่รุนแรงขึ้น โดยเฉพาะในภาคเกษตรกรรม
- มีแนวโน้มการขยายตัวของเมืองและเมืองอัจฉริยะ

ก๊าซเรือนกระจก (GHG)

- ประเทศไทยมีเป้าหมายการปล่อย GHG ของปี 2030 ลดลง 26% จากปี 2023
- มีแนวโน้มการขยายตัวของเมืองและเมืองอัจฉริยะ

GEOGRAPHY จัดทำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศราวุฒิ ไวยสุศรี 27

"Mother of Science"

- ✓ วิชาภูมิศาสตร์เป็นวิชาที่เก่าแก่สาขาหนึ่ง เกิดขึ้นมาพร้อมกับ ดาราศาสตร์
- ✓ มนุษย์อยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับโลก เช่นเดียวกับกับอยากรู้เรื่องของดวงดาว (ศึกษาเรื่องท้องฟ้า)
- ✓ วิชาภูมิศาสตร์ คือ วิชาที่มนุษย์อยากรู้อยากเห็น เกี่ยวกับโลกเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของคน "ความอยากรู้ อยากเห็น (Curiosity) ทำให้มนุษย์ได้บรรยายเกี่ยวกับลักษณะต่าง ๆ ที่พบ แล้วพัฒนาปรับปรุงในเรื่องของกฎเกณฑ์ กฎระเบียบมากขึ้น"

จัดทำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาณุวัฒน์ ไวยสุศรี
28

เครื่องมือสำคัญในการศึกษาวิชา ภูมิศาสตร์ คือ "แผนที่"

เริ่มมาตั้งแต่สมัยสุเมเรียน (2,000 B.C.) อารยธรรมเมโสโปเตเมีย

การบันทึกความพยายามที่จะแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาคือความรู้ที่มีเหตุผลในแง่ คำอธิบายของสิ่งต่าง ๆ ที่สังเกต สามารถทดสอบ ตรวจสอบความถูกต้อง นำเชื่อถือได้ นำไปใช้อำนาจความสะดวกต่อการปรับตัวของมนุษย์ในสภาพแวดล้อม หรือวางมาตรการในการจัดการสิ่งแวดล้อมได้

ภูมิศาสตร์ คือ วิชาที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมธรรมชาติกับสังคมที่ปรากฏอยู่ในดินแดนต่าง ๆ ของโลก การศึกษาวิชาภูมิศาสตร์แผนใหม่ต้องศึกษาอย่างมีเหตุผลโดยอาศัยหลักเกณฑ์ทางภูมิศาสตร์หรือหลักเกณฑ์ทางสถิติ ข้อเท็จจริงจากวิชาในแขนงที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาโดยรอบ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2553)

- ภูมิศาสตร์ คือ การศึกษาเกี่ยวกับโลก และลักษณะต่าง ๆ การกระจายของสิ่งมีชีวิตบนโลก รวมไปถึงมนุษย์และผลของกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ (Webster's Dictionary, 1984)
- ภูมิศาสตร์ คือ ภูมิศาสตร์เป็นวิชาที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ ระบบธรรมชาติ สังคมและกิจกรรมทางวัฒนธรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง (Christopherson, 1994)

จัดทำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาณุวัฒน์ ไวยสุศรี
29

โครงสร้างของวิชาภูมิศาสตร์

- 1) ภูมิศาสตร์ระบบ (Systematic Geography) ประกอบด้วยเนื้อหาสาระด้านภูมิศาสตร์ กายภาพ และภูมิศาสตร์มนุษย์ ทั้งสองระบบย่อยนี้ต่างมีผลกระทบต่อกันและกันและแสดงออกมาให้เห็นทางด้านพื้นที่
- 2) ภูมิศาสตร์กายภาพ เนื้อหาจะประกอบด้วยการศึกษาปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่อยู่บนพื้นที่ เช่น ภูมิस्थานวิทยา ภูมิอากาศวิทยา ชีวภูมิศาสตร์ เป็นต้น
- 3) ภูมิศาสตร์มนุษย์ ประกอบด้วยปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ และความเกี่ยวข้องกันของปัจจัยต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นมาในพื้นที่หนึ่ง และกลายเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อมนุษย์เอง เนื้อหาสาระจึงประกอบด้วย เรื่องราวต่าง ๆ เกือบทุกอย่างที่ไม่ใช่สภาพแวดล้อมธรรมชาติ เช่น การศึกษาด้านภูมิศาสตร์เมือง ภูมิศาสตร์เกษตร ภูมิศาสตร์ประชากร ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ ภูมิศาสตร์การเมือง เป็นต้น

จัดทำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาณุวัฒน์ ไวยสุศรี

• 2) **ภูมิศาสตร์ภูมิภาค (Regional Geography)** คือ การเข้าถึงระบบเทศสัมพันธ์ (Spatial interaction) ด้วยการแบ่งพื้นที่ออกเป็นส่วนๆ ในการอธิบายผิวโลกที่มีมนุษย์อาศัยอยู่นั้น นักภูมิศาสตร์ใช้วิธีการแบ่งพื้นที่ออกเป็นขนาดต่าง ๆ กันตามเกณฑ์และวัตถุประสงค์ เกณฑ์ในการกำหนดพื้นที่นั้นมีหลายอย่าง โดยทั่วไปต้องรวมเอาปัจจัยทางด้านกายภาพและวัฒนธรรมเข้าไว้ด้วยกัน

GEOGRAPHY จัดทำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศราวุฒิ ไวยสุศรี

- นักภูมิศาสตร์นิยมแบ่งภูมิภาคออกตามระบบอากาศ เช่น ภูมิภาคเขตร้อนชื้น ภูมิภาคเขตอบอุ่น และภูมิภาคเขตทะเลทราย เป็นต้น
- แบ่งภูมิภาคตามกลุ่มวัฒนธรรม เช่น กลุ่มละติน-อเมริกัน หรือกลุ่มอาหรับ เป็นต้น
- แบ่งพื้นที่ศึกษาตามรูปแบบการปกครอง คือ ยึดเอาเนื้อที่ของประเทศต่าง ๆ เป็นเกณฑ์ เพราะสะดวกในเรื่องข้อมูลภายในพื้นที่นั้น เช่น ประเทศไทย สเปน ลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา เป็นต้น
- ในปัจจุบันได้มีการแบ่งภูมิภาคออกตามบทบาทหน้าที่เด่นของพื้นที่นั้น เช่น ภูมิภาคของเมืองหรือเขตที่มีอิทธิพลต่อบริเวณรอบนอกตลอดจนเขตบริการ ต่าง ๆ อันจัดเป็นภูมิภาคขนาดเล็กแต่ก็มีประสิทธิภาพในการจัดพื้นที่ (Hartshome, 1959)

GEOGRAPHY จัดทำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศราวุฒิ ไวยสุศรี

- 3) **เทคนิคต่าง ๆ (Techniques)** เนื่องจากวิชาภูมิศาสตร์เกี่ยวกับการสำรวจและการบันทึกข้อมูลลงในแผนที่มาช้านาน หลักการทำแผนที่ตลอดจนศิลปะในการ จัดรูปแบบข้อมูลต่าง ๆ ลงในแผนที่ได้กลายเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของภูมิศาสตร์ เทคนิคทางวิชาภูมิศาสตร์จึงเป็นการคำนวณสร้างโครงข่ายแผนที่ในลักษณะต่าง ๆ ออกมาใช้ตามวัตถุประสงค์
- 4) **หลักปรัชญา (Philosophy)** เนื่องจากวิชาการทุกสาขาต้องมีแนวความคิด คือ ความเชื่อในสิ่งที่กระทำ มีหลักการยึดถือปฏิบัติ ภูมิศาสตร์เองก็มีแนวความคิดของวิชาเป็นแกน ข้อคิดอันเป็นแก่นสารของวิชาในนี้แต่ละสมัยถูกรวมไว้เป็น กระจุกส่องให้เห็นความเป็นมา ประวัติความเป็นมาของวิชาจึงครอบคลุมเนื้อหา ดังกล่าว

GEOGRAPHY จัดทำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศราวุฒิ ไวยสุศรี

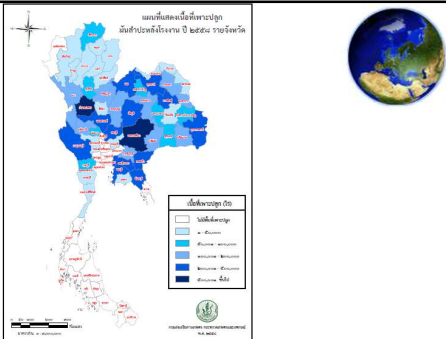

*Regions – mental constructs expressing **some commonality or uniformity***

1. Single-Feature Regions – possesses a single common feature or a limited combination of features throughout the area
 - ☒ Monsoon area / Cornbelt area

GEOGRAPHY จัดทำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศราวุฒิ ไวยสุศรี

34

GEOGRAPHY จัดทำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศราวุฒิ ไวยสุศรี

35

*Regions – mental constructs expressing **some commonality or uniformity***

2. Multiple – Feature Region Functional Regions – An operational unit based on organization, structure, and interactions
 - ☒ Nodal Region
 - ☒ Uniform Region

GEOGRAPHY จัดทำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศราวุฒิ ไวยสุศรี

36

แผนที่เขตแดนภาษาถิ่นภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นอื่น
A Boundary Map of Central and Non-central Thai Dialects

สัญลักษณ์ (LEGEND)

- เขตแดนใน (National Boundary)
- เขตแดนจังหวัด (Provincial Boundary)
- เขตแดนภาษาถิ่น (Dialect Boundary)
- ภาษาถิ่นกลาง (Central Thai Dialect)
- ภาษาถิ่นอื่น (Non-central Thai Dialect)

GEOGRAPHY จัดทำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศราวุฒิ ไวยสุศรี 37

*Regions – mental constructs expressing **some commonality or uniformity***

3. Total Region–Political Region

- Political units such as states and counties

GEOGRAPHY จัดทำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศราวุฒิ ไวยสุศรี 38

แผนที่จังหวัดสุพรรณบุรี
(Maha Sakhon)

http://www.pprtaethai.com

GEOGRAPHY จัดทำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศราวุฒิ ไวยสุศรี 39
